

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Cluster secretaris-generaal

Directie Europese en
Internationale
Aangelegenheden
Europese Unie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum 18 maart 2026
Betreft Verslag JBZ-Raad 5 en 6 maart 2026

Onze referentie
7281190

Hierbij bieden wij, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, uw Kamer het verslag aan van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken (JBZ-Raad) van 5 en 6 maart 2026 in Brussel.

Ook informeren wij uw Kamer over de volgende onderwerpen:

Kopgroep contraterrorisme

Voorafgaand aan de JBZ-Raad op 5 maart 2026 organiseerde Nederland een ontbijtbijeenkomst van de kopgroep terrorismebestrijding. Tijdens deze bijeenkomst onder leiding van de minister van Justitie en Veiligheid spraken België, Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Nederland, Oostenrijk, Spanje, Zweden en de EU Contraterrorismecoördinator over de impact van de ontwikkelingen in Syrië op de interne veiligheid van de EU en over het tegengaan van online radicalisering. Uitkomst van het ontbijt was dat Nederland in de JBZ-Raad mede namens kopgroeplanden de Europese Commissie (hierna: Commissie) in een interventie oproep om concrete stappen te zetten in het tegengaan van online radicalisering.¹ Daarnaast gaf Nederland een politiek signaal van steun af aan de Commissie, mede in het licht van kritiek op EU-wetgeving voor het digitale domein.

Kopgroep operationaliseren terugkeerhubs

En marge van deze JBZ-Raad kwam ook een kopgroep, bestaande uit Duitsland, Griekenland, Nederland en Oostenrijk, Denemarken en de Commissie, voor een tweede keer bijeen om concrete afspraken te maken over de verkenning naar het ontwikkelen van een gezamenlijke terugkeerhub.² In dit kader benadrukte de minister van Asiel en Migratie namens Nederland en de andere aanwezige lidstaten het belang van een snel resultaat ten aanzien van de onderhandelingen over het voorstel voor een terugkeerverordening. Ten aanzien van de verkenning om een gezamenlijke terugkeerhub op te zetten spraken de lidstaten af om gecoördineerd in dialoog te gaan

¹ Conform eerder Nederlands, Duits en Frans non-paper hierover, zie Kamerstukken II, 2025-26, 29754 nr. 773.

² Kamerstukken II, 2025-26, 32 317, nr. 994.

met mogelijke partnerlanden. Ook spraken de aanwezigen lidstaten af dat zij het van belang achten om internationale organisaties waaronder UNHCR en IOM vroeg te betrekken in de verkenning. Denemarken nam, gelet op de aanstaande verkiezingen, geen positie in.

Werkwijze besluit- en vertrekmoratorium voor vreemdelingen

In het commissiedebat JBZ-Raad van 3 maart jl. zegde de minister van Asiel en Migratie het lid Kröger toe om schriftelijk terug te komen op de werkwijze bij besluit- en vertrekmoratoria, meer specifiek binnen de Iraanse context en welke opties daarbij op tafel liggen. Via deze brief wordt aan deze toezegging tegemoet gekomen.

Zoals de Minister van Asiel en Migratie reeds in het debat aangaf is de IND en DTenV verzocht om tijdelijk pas op de plaats te maken en geen onomkeerbare stappen te nemen in Iraanse zaken, maar was ten tijde van het debat nog geen formeel besluit- of vertrekmoratorium ingesteld. Dit is een vrij gebruikelijke eerste stap in situaties waarin er een plotse wijziging van de context voordoet waardoor niet meer zorgvuldig kan worden vastgesteld welke personen om welke reden bij terugkeer een risico lopen. Het lid Kröger stelde in relatie tot Iran voor om onmiddellijk een vertrekmoratorium af te kondigen voor Iraanse vreemdelingen, maar gelijktijdig wel door te gaan met beslissen. Om tot besluitvorming in individuele zaken over te gaan is het noodzakelijk dat de IND over actuele en accurate landeninformatie beschikt. Gelet op de recente ontwikkelingen is er echter nog veel onduidelijk en onzeker.

Het instellen van een besluit- en vertrekmoratorium is een besluit dat gemeld dient te worden bij de Commissie en gepubliceerd dient te worden in de Staatscourant. Niet enkel is het rechtsgevolg dat de beslistermijn in individuele zaken wordt verlengd, ook brengt dit voor de IND een registratie- en informatielast met zich mee. Om die reden kan het verstandig zijn om bij een ontstane onduidelijke of onoverzichtelijke situatie eerst een informele pas op de plaats te maken om beter te kunnen inschatten of deze situatie langer zal aanhouden, om zo een knipperlichtsituatie te vermijden. Wanneer het beeld ontstaat dat de situatie langer aanhoudt, ligt formele instelling van moratoria voor de hand.

Inmiddels zien we dat in Iran de onoverzichtelijke situatie langer aanhoudt en lijkt dit zich niet snel te stabiliseren. Dat maakt het noodzakelijk dat zowel een besluit- als vertrekmoratorium op dit moment wordt voorbereid. Het kabinet verwacht dat dit op korte termijn gereed is. Bij het instellen van een besluit- en vertrekmoratorium zal over het algemeen de IND zeer terughoudend zijn in het oppakken van asielaanvragen. Zowel voor afwijzende beslissingen als voor inwilligende beslissingen geldt dat deze zorgvuldig moeten worden genomen. Onduidelijkheid over de situatie in een herkomstland maakt beide in de regel onmogelijk. Het kabinet verwacht uw Kamer op korte termijn nader te informeren over het instellen van een besluit- en vertrekmoratorium.

Toepassing EU-lijst veilige landen van herkomst

In het commissiedebat JBZ-Raad van 3 maart jl. zegde de Minister van Asiel en Migratie toe om schriftelijk terug te komen op de toepassing van de EU-lijst veilige landen van herkomst. Uw Kamer vroeg onder meer waarom de landen op deze lijst als geheel als veilig bestempeld zijn en hoe de waarborgen voor individuele asiolverzoeken gegarandeerd kunnen worden.

Cluster secretaris-generaal

Directie Europese en
Internationale
Aangelegenheden
Europese Unie

Datum

18 maart 2026

Onze referentie

7281190

De Commissie heeft in het voorstel voor deze specifieke lijst landen geen aanleiding gezien daarbinnen groepen of gebieden uit te zonderen van de aanwijzing. De lidstaten en het Europees Parlement hebben met dit voorstel ingestemd. Belangrijke reden voor Nederland om in te stemmen was dat de lijst bijdraagt aan de verdere harmonisering van het asielbeleid van de verschillende lidstaten, specifiek de snelle afhandeling van (in de regel) kansarme asielverzoeken. Op die wijze kan de lijst ook bijdragen aan minder secundaire migratie tussen lidstaten. De Europese lijst is verplicht; lidstaten kunnen wel aanvullende nationale lijsten hanteren, maar hebben niet de ruimte om binnen de EU-lijst zelf wijzigingen te doen. Dat neemt niet weg dat elke asielaanvraag, ook van personen uit landen op deze lijst, op de eigen merites beoordeeld wordt. Wanneer daar aanleiding toe is, kan de IND op individuele gronden de behandeling van een asielaanvraag niet volgens de versnelde procedure, maar de 'gewone' asielprocedure behandelen. Anders dan in het huidige spoor 2, waar aanvragen van personen uit veilige landen in werden afgedaan, kent de versnelde procedure straks alle stappen die de niet-versnelde procedure ook kent. Het enige verschil is dat de procedure sneller doorlopen wordt.

Cluster secretaris-generaal

Directie Europese en
Internationale
Aangelegenheden
Europese Unie

Datum

18 maart 2026

Onze referentie

7281190

Voor zover het beeld zou bestaan dat de bewijslast bij vreemdelingen uit veilige landen van herkomst bij de vreemdeling ligt en in andere situaties niet, dan is dat onjuist. In alle asielzaken ligt de bewijslast als vertrekpunt bij de asielzoeker zelf. Als een vreemdeling afkomstig is uit een veilig land van herkomst, bestaat een algemeen, maar door de vreemdeling weerlegbaar, rechtsvermoeden dat voor hem daar bij terugkeer geen vervolging dreigt of risico op ernstige schade bestaat. Het begrip veilig land van herkomst mag alleen worden toegepast indien de verzoeker in het kader van een individuele beoordeling geen elementen kan verstrekken die rechtvaardigen dat het begrip veilig land van herkomst niet op hem of haar van toepassing is. In die zin is er inhoudelijk dus enkel een beperkt en relatief verschil met de algemene asielbeoordeling waarbij eveneens de bewijslast als vertrekpunt bij de asielzoeker ligt. Het primaire doel dat de nieuwe EU-procedureverordening aan het veilig land van herkomst verbindt, is de versnelde behandeling in een periode van maximaal drie maanden.

Stand van zaken terugkeersamenwerking met derde landen

In het commissiedebat JBZ-Raad van 3 maart jl. zegde de Minister van Asiel en Migratie toe om schriftelijk terug te komen op de stand van zaken ten aanzien van de terugkeersamenwerking met derde landen. Verschillende factoren dragen bij aan het realiseren van vertrek, waaronder de medewerking van derde landen. In de praktijk werken derde landen vrijwel altijd mee aan vrijwillig vertrek. Er zijn daarentegen landen die niet of onvoldoende meewerken aan gedwongen terugkeer – ondanks de internationaal breed gedeelde consensus dat landen hun eigen onderdanen dienen terug te nemen. De mate van medewerking door derde landen kan veranderen over de tijd. Het delen van specifieke informatie over landen kan een negatief effect hebben op de lopende trajecten waarmee het kabinet de terugkeersamenwerking probeert te verbeteren. Het kabinet heeft verschillende instrumenten tot haar beschikking, de inzet ervan wordt georganiseerd door de taskforce Internationale migratie. Denk bijvoorbeeld aan brede partnerschappen, artikel 25bis van het visuminstrument en terugkeer- en overname-overeenkomsten. Het verschilt per land of ingezet wordt op Europees of bilateraal niveau, of een combinatie. De Kamer wordt jaarlijks geïnformeerd over de resultaten van de terugkeersamenwerking met landen van herkomst in de Staat van Migratie. De nieuwste Staat van Migratie zal voor de zomer gepubliceerd worden. Daarnaast kan de kamer door middel van vertrouwelijke technische briefings worden

geïnformeerd over de stand van zaken per land. Laatstelijk is dit gebeurd op 11 september 2025.

Stand van zaken onderhandelingen over het voorstel voor een terugkeerverordening

In het commissiedebat JBZ-Raad van 3 maart jl. zegde de Minister van Asiel en Migratie toe om schriftelijk terug te komen op de algemene oriëntatie van de Raad inzake het voorstel voor een terugkeerverordening, in het bijzonder de bepaling over onderzoeksbevoegdheden (artikel 23a in de algemene oriëntatie van de Raad). Met de desbetreffende bepaling wordt een rechtsgrondslag op Europees niveau gecreëerd voor bevoegdheden die nationale autoriteiten kunnen inzetten om - in geval dat noodzakelijk en gerechtvaardigd is - de terugkeer van een vreemdeling te effectueren. Iedere maatregel die opgelegd wordt moet in lijn zijn met fundamentele rechten en ook gelden de waarborgen en rechtsmiddelen die daarvoor beschikbaar zijn volgens het Unierecht en het nationale recht. Momenteel voorziet de Vreemdelingenwet in een rechtsbasis voor de inzet van soortgelijke maatregelen, zoals het onderzoeken van de kleding of het lichaam van de vreemdeling, alsmede zaken van deze persoon te doorzoeken. Eveneens voorziet het nationale recht erin dat de inzet van deze bevoegdheden door autoriteiten in lijn moet zijn met de beginselen van noodzakelijkheid en proportionaliteit. De Raad beoogt met het bepaalde in artikel 23a in het voorstel voor een terugkeerverordening deze reeds bestaande bevoegdheden op Europees niveau te regelen. Dit sluit aan bij de inzet van het kabinet, zoals uiteengezet in het BNC-fiche, om meer instrumenten ter beschikking te hebben voor nationale autoriteiten om de vreemdeling te motiveren - bij voorkeur zelfstandig - te vertrekken en anderzijds vreemdelingen beschikbaar te houden voor het gedwongen vertrekproces.³

Het kabinet informeert uw Kamer tevens over de recente ontwikkelingen in het Europees Parlement en daarmee de huidige stand van zaken van de onderhandelingen. Recent is in de Commissie Burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken van het Europees Parlement een voorlopige onderhandelingspositie vastgesteld. Dit moet plenair nog worden goedgekeurd. Het is de verwachting dat dit op korte termijn zal gebeuren, waarna de onderhandelingen tussen Raad en het Parlement kunnen aanvangen. Het kabinet zet in op een snel onderhandelingsakkoord, want het Europese terugkeerbeleid moet efficiënter en doeltreffender worden om meer terugkeer te bewerkstelligen.

Dublinoverdrachten naar België

Naar aanleiding van een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) van 23 juli 2025, is het op grond van de Dublinverordening terugsturen van alleenstaande mannen naar België tijdelijk stopgezet. De Afdeling oordeelde in deze uitspraak dat een niet-kwetsbare alleenstaande mannelijke asielzoeker bij overdracht aan België, wegens structurele tekortkomingen in de opvangvoorzieningen voor deze doelgroep, een reëel risico loopt om terecht te komen in een situatie die in strijd is met artikel 4 van het EU Handvest en artikel 3 van het EVRM.

Naar aanleiding van deze uitspraak is contact gelegd met de Belgische autoriteiten met het verzoek om (nadere) informatie over de actuele opvangsituatie voor deze groep. Bij brief van 5 februari jl. hebben de Belgische autoriteiten over deze situatie bericht. Deze informatie van de Belgische autoriteiten is voor het kabinet aanleiding om Dublinoverdrachten van alleenstaande mannen aan België per direct weer te hervatten,

Cluster secretaris-generaal

Directie Europese en
Internationale
Aangelegenheden
Europese Unie

Datum

18 maart 2026

Onze referentie

7281190

³ Kamerstukken II, vergaderjaar 2024-2025, 22 112, nr. 4031.

omdat deze informatie voldoende verzekert dat de asielzoeker na terugkeer in België kan worden voorzien in zijn meest elementaire behoeften. Hiermee voert het kabinet de motie Rajkowski en Van Zanten uit over alles op alles zetten om Dublinclaimanten naar andere Europese landen terug te sturen, met hierbij extra aandacht voor België.⁴

Cluster secretaris-generaal

Directie Europese en
Internationale
Aangelegenheden
Europese Unie

Datum

18 maart 2026

Onze referentie

7281190

De Minister van Justitie en Veiligheid,

D.M. van Weel

De Minister van Asiel en Migratie,

Bart van den Brink

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Claudia van Bruggen

⁴ Kamerstukken II, vergaderjaar 2025-2026. 22 112, nr. 4131.